

ವಚನಗಳು – ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ

೧೨ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕ ಶಿವಶರಣರ ನಡುವೆ ಅವರಿಗೆ ಸರಿಸಮನಾಗಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಚಿಕ್ಕಪ್ರಾಯದ, ಈ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಪ್ರಭುದೇವರು, ಬಸವಣ್ಣನವರು, ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರು ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುವಂತೆ ಬಾಳಿದವಳು ಶಿವಶರಣೆ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ.

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಳ್ಳಿಗಾವಿಯಿಂದ ಐದಾರು ಮೈಲಿಗಳ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಉಡುತಡಿಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದಳು. ಅಕ್ಕನ ತಾಯಿ-ತಂದೆಯರು ಶಿವಭಕ್ತರು. ಈ ಶಿವಭಕ್ತರ ಶಿವೋಪಾಸನೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಜನಿಸಿದವಳು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ. ಉಡುತಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಕ್ಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ, ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಸಿದ್ಧರಾಮ ಮುಂತಾದ ಶಿವಶರಣರನ್ನು ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡಳು.

ಈಕೆಯ ವಚನಗಳು ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗಳಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ.

೧

ವನವೆಲ್ಲ ನೀವೆ
ಮನದೊಳಗಣ ದೇವತರುವೆಲ್ಲ ನೀವೆ
ತರುವಿನೊಳಗಾಡುವ ಖಗಮೃಗವೆಲ್ಲ ನೀವೆ
ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಸರ್ವಭರಿತನಾಗಿ
ಎನಗೇಕೆ ಮುಖದೋರೆ?

ಹಸಿವಾದೊಡೆ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನಗಳುಂಟು;
 ತೃಷೆಯಾದೊಡೆ ಕೆರೆ ಬಾವಿಗಳುಂಟು;
 ಶಯನಕ್ಕೆ ಹಾಳು ದೇಗುಲಗಳುಂಟು;
 ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಯ್ಯ ಆತ್ಮಸಂಗಾತಕಿ ನೀ ಎನಗುಂಟು

ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೊಂದು ಮನೆಯ ಮಾಡಿ
 ಮೃಗಗಳಿಗೆಂಜಿದೊಡೆಂತಯ್ಯಾ?
 ಸಮುದ್ರದಡ ತಡಿಯಲೊಂದು ಮನೆಯ ಮಾಡಿ
 ನೊರೆತೆರೆಗಳಿಗೆ ಅಂಜಿದೊಡೆಂತಯ್ಯಾ
 ಸಂತೆಯೊಳಗೊಂದು ಮನೆಯ ಮಾಡಿ
 ಶಬ್ದಕ್ಕೆ, ನಾಚಿದೊಡೆಂತಯ್ಯಾ?
 ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವ ಕೇಳಯ್ಯ
 ಲೋಕದೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ
 ಸ್ತುತಿನಿಂದೆಗಳು ಬಂದರೆ
 ಮನದಲ್ಲೆ ಕೋಪವ ತಾಳದೆ ಸಮಾಧಾನಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

ವಚನಗಳು - ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ

I. ಅರ್ಥಗಳು

- ವನ-ಕಾಡು; (Forest)
- ತರು-ಗಿಡ; (Tree / Plant)
- ಖಗ-ಪಕ್ಷಿ; (Bird)

- ಮೃಗ-ಪ್ರಾಣಿ; (Animal)
- ಮುಖದೋರೆ-ಕಾಣಿಸು. (Show Face)
- ಭಿಕ್ಷಾನ್ನ-ಬೇಡಿ ತಂದ ಅನ್ನ; (Begged rice)
- ತೃಷೆ-ಬಾಯಾರಿಕೆ; (Thirsty)
- ಶಯನ-ಮಲಗು; (Sleep)
- ಆತ್ಮಸಂಗಾತಕ-ಒಡನಾಡಿ; (Companionship)
- ಅಂಜು-ಭಯಪಡು; (Scared)
- ತಡಿ-ದಡ; (Shore)
- ಸಂತೆ-ಮಾರುಕಟ್ಟೆ; (Market)
- ಸ್ತುತಿ-ಹೊಗಳಿಕೆ; (Appreciate)
- ನಿಂದೆ-ತೆಗಳಿಕೆ; (not appreciate)

II. ಪದ್ಯದ ಸಾರಾಂಶ

೧. ಭಗವಂತನನ್ನು ಕಾಣುವ ಅದಮ್ಯ ಬಯಕೆ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯದು. ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ರೂಪವನ್ನೇ ಅವಳು ಕಾಣುತ್ತಾಳೆ. ಭಗವಂತನು ಸರ್ವಭರಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಅಡಕವಾಗಿದ್ದಾನೆ.

೨. ಲೋಕದ ಯಾವ ಬಂಧನಗಳೂ ತನಗೆ ಬೇಡ. ತನ್ನ ಜೊತೆಗಾರನಾಗಿ ಭಗವಂತನಾದ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ಏಕತಾಭಾವದ ಸಮರ್ಪಣೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶರಣಾಗತಿಯ ಭಾವ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿದೆ.

೩. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯು ಹಲವು ಉಪಮೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾಳೆ.

III. ಪ್ರಶೋತ್ತರಗಳು

೧. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಅಂಕಿತನಾಮ, ಕೃತಿ-ಕರ್ತೃ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಉ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಅಂಕಿತನಾಮ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಳ್ಳಿಗಾವೆ ಸಮೀಪದ 'ಉಡುತಡಿ'. ಇವರು ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಥಮ ವಚನಗಾರ್ತಿ. ಇವರು ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಶರಣಸತಿ ಎಂಬ ಭಾವದಲ್ಲೇ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಉಡುತಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಮ ಮುಂತಾದ ಶರಣರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದರು. ಇವರ ವಚನಗಳು ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಚನೆಗಳು.

೨. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯು ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನನ್ನು ಏನೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಾಳೆ?

ಉ. ನಮಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದೆಲ್ಲವೂ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳು. ಲೌಕಿಕವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನು, ಅಲೌಕಿಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮನದೊಳಗಿರುವನು. ಮರಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ, ಆಡುವ ಪಕ್ಷಿಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ದರ್ಶನ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಇರುವ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನು ತನಗೆ ಏಕೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ವ್ಯಾಕುಲತೆಯಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

೩. ಸರಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆಸುವದೆಂದು ಅಕ್ಕ ತನ್ನ ಅನುಭವದೊಂದಿಗೆ

ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ?

ಉ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ಊಟ, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ಶಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಮಾನವನಿಗೆ ಇತರ ಸಹಜೀವಿಗಳ ಸ್ನೇಹದ ಅಗತ್ಯವೂ ಇದೆ. ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಒಂದು ಪರ್ಯಾಯ ದಾರಿ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ತನಗೆ ಹಸಿವಾದರೆ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನವಿದೆ, ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾದರೆ ಕೆರೆ, ಬಾವಿಗಳ ನೀರಿದೆ, ಮಲಗಲು ಹಾಳು ದೇಗುಲಗಳಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ತನಗೆ ಹಿತ್ಯೆಷಿಯಾಗಿ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಈಕೆಯ

ಪ್ರಕಾರ ಜೀವನದ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ದೇವನೊಡನೆ ಸಹಚರ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಸಾಗಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ.

೪. ಅಕ್ಕ ಹೇಗೆ ಸಮಾಧಾನಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ?

ಉ. ಕ್ರೂರ ಮೃಗಗಳು ವಾಸವಾಗಿರುವ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಮನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಭಯಪಟ್ಟರೆ ಹೇಗೆ? ಸಮುದ್ರದ ದಡದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಲೆಗಳಿಗೆ ಭಯಪಟ್ಟರೆ ಹೇಗೆ? ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಕಿರಿಕಿರಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ ಹೇಗೆ? ಹಾಗೆಯೇ ಸಮಾಜದ ಜನರು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರಿದಂತೆ ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ತೆಗಳುತ್ತಾರೆ. ಹೊಗಳಿದಾಗ ಉಬ್ಬದೇ ತೆಗಳಿದಾಗ ಕೋಪಗೊಳ್ಳದೇ ಎರಡಕ್ಕೂ ಸಮಾಧಾನಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅಕ್ಕ ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ.

ಸಮನಾರ್ಥಕ ಪದ:

ವನ = ಕಾಡು, ಅರಣ್ಯ, ಬನ (Forest)

ತರು = ಮರ, ವೃಕ್ಷ (Tree)

ಪಕ್ಷಿ = ಹಕ್ಕಿ, ಮೃಗ, ಪ್ರಾಣಿ (Animal)

ದೇಗುಲ = ದೇವಾಲಯ, ದೇವಸ್ಥಾನ (Temple)

ಅಂಜಿ = ಭಯ, ಹೆದರಿಕೆ (Fear)

ಲೋಕ = ಪ್ರಪಂಚ, ಜಗತ್ತು, ಜಗ (World)

ಬೆಟ್ಟ = ಗುಡ್ಡ, ಪರ್ವತ (Mountain)

ಸಮುದ್ರ = ಕಡಲು, ಸಾಗರ (Sea)

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ:

ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ = ಶಿವ (Lord Shiva)

ತೃಷೆ = ಬಾಯಾರಿಕೆ (Thirsty)

ಶಯನ = ಮಲಗು (Sleep)
ಹಾಳು = ಹಾಳಾಗಿರುವ (Spoilt)
ಸಂಗಾತ = ಗೆಲೆಯ (Friend)
ಬಲಿಕ = ನಂತರ (Later)
ಕೋಪ = ಸಿಟ್ಟು (Angry)
ದೇವ = ದೇವರು (God)
ಮುಖ = face
ತೂರೆ = Leave
ಹಸಿವು = Hunger
ಭಿಕ್ಷೆ = Beg

ವಿರುದ್ಧ ಪದ:

ಪ್ರಾಯ X ವಯಸ್ಸು (Young X Old)
ಶಬ್ದ X ನಿಶಬ್ದ (Noise X Noiseless)
ಮೇಲೆ X ಕೆಲಗೆ (Up X Down)
ಹುಟ್ಟು X ಸಾವು (Birth X Death)

ಲಿಂಗಗಲು:

ಪುಲ್ಲಿಂಗ	ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ
ಶರಣ	ಶರಣೆ (Devotee)
ವಚನಗಾರ	ವಚನಗಾರ್ತಿ (Writes Vachanagalu)
ಸಂಗಾತ	ಸಂಗಾತಿ (Companion)